Iohannes Tinctoris - Jerusalem

Autor:
Data de publicació: 23-10-2010

Tinctoris ‹-óo-›, Iohannes. - Musicista (n. Nivelles 1435 circa - m. 1511 circa), compositore, insegnante e soprattutto teorico. A Napoli, dove (1476 circa) era cappellano e cantore di corte, fondò e tenne per diverso tempo una celebre scuola musicale (fu tra l'altro precettore di Beatrice d'Aragona, divenuta poi regina di Ungheria); a Roma (1492-1500) fu addetto alla cappella pontificia; tornò poi probabilmente a Nivelles.

Salta a la navegacióSalta a la cerca

Johannes Tinctoris

Nom original
(fr) Jehan Le Teintenier
(nl) Jean de Vaerwere

Biografia

Naixement
1435 (Gregorià)
Braine-l'Alleud

Mort
1511 (75/76 anys)
Nivelles

Dades personals

Formació
Antiga Universitat d'Orléans

Activitat

Ocupació
Compositor, musicòleg, teòric musical, poeta, escriptor i matemàtic

Professors
Guillaume Dufay

Johannes Tinctoris (c. 1435-1511) va ser un compositor brabançó i un teòric de la música del Renaixement. Els seus escrits van influir compositors i altres teòrics de la música renaixentistes. Com molts dels intel·lectuals de l'època, Tinctoris s'interessà per tots els àmbits del coneixement i va ser clergue, poeta, matemàtic i home de lleis; alguna font documental el descriu fins i tot com un pintor consumat.[1] El seu nom és la llatinització del francès Jehan Le Teintenier o neerlandès Jean de Vaerwere.[2]

Contingut

Biografia

Guillaume Dufay i Gilles Binchois.

Va néixer vers 1435 al ducat de Brabant a la petita ciutat de Braine-l'Alleud. De la seva vida el que se sap de ben cert és que va estudiar a Orleans, on va ser mestre de cor; també hauria estat mestre del cor de nens a Chartres. Com que el 1460 va ser contractat durant quatre mesos a la catedral de Cambrai, és possible que igual que el seu gran amic Johannes de Stokem, va estudiar amb Guillaume Dufay i que va viure els darrers anys de la seva vida en aquesta ciutat. Tot i que aquesta afirmació pot ser difícilment verificada, és molt probable que Tinctoris conegués el representant més antic de l'escola borgonyona.

Tinctoris va passar una gran part de la seva vida a Itàlia. Va marxar cap a Nàpols el 1472, on va ser cantor i capellà del rei Ferran I. Després d'una estada de dos anys a Lieja, s'instal·là novament a Nàpols, fins a l'any 1487, que fou enviat per Ferran a la cort de Borgonya i a la de Carles VIII de França per contractar cantors per a la cort napolitana.[3]

Obra

Tinctoris va escriure nombroses obres sobre música. Tot i que els seus escrits no destaquen per la seva originalitat, ja que s'inspira en teòrics anteriors com Boeci, Isidor de Sevilla i d'altres, recull informació molt detallada de les tècniques i dels procediments utilitzats pels compositors de l'època. És seva la frase que atribueix la paternitat de la guitarra a Catalunya, concretament va dir: «És evident que també procedeix de la lira aquest instrument inventat pels catalans que uns anomenen guitarra i altres, guiterna».[4]

Va escriure el primer diccionari dels termes musicals, el Terminorum musicae deffinitorium, una obra sobre les característiques de modes de música, un tractat sobre les proporcions i un llibre consagrat al contrapunt, obra particularment útil en aquest període de canvis de l'estil de Dufay al de Josquin Desprez, quan es desenvoluparen els contrapunts interns i noves harmonies.

Llista d'obres

Terminorum musicae deffinitorium o Diffinitorum musices. La primera enciclopèdia musical impresa.
Exposito manus and Proportionale musices. Una exposició sobre la notació rítmica i sobre l'altura.
Líber de natura i proprietate tonorum. Una presentació detallada del sistema modal.
Liber de art contrapuncti. La seva gran obra en relació als intervals, la consonància i la dissonància.
De inventione et usu musicae. Va consagrar un ampli estudi a l'origen i a l'evolució de la música, les seves arrels i ramificacions teològiques i metafísiques, i detalls sobre la pràctica instrumental i vocal de l'època.[5][6]

Vegeu també: Bernat Icart i Juan Bermudo

Referències

? «Johannes Tinctoris». Gran Enciclopèdia de la Música. Barcelona: Grup Enciclopèdia Catalana.
? Gautier, Jean-François. «La polyphonie du monde» (en francès). Institut Iliade, 28-04-2015. [Consulta: 13 agost 2019].
? «Johannes Tinctoris». L'Enciclopèdia.cat. Barcelona: Grup Enciclopèdia Catalana.
? La Sonora. «La guitarra catalana». TV3. [Consulta: 23 novembre 2014].
? Scripta musicologica. Ed. di Storia e Letteratura, p. 929–. GGKEY:SLB3QX033AC.
? TimothyJ. McGee. Instruments and their Music in the Middle Ages. Taylor & Francis, 5 juliol 2017, p. 57–. ISBN 978-1-351-56272-0.

Bibliografia

Hüschen, Heinrich. «Johannes Tinctoris». A: Stanley Sadie. The New Grove Dictionary of Music and Musicians (en anglès). Londres: Macmillan Publishers, 1980. ISBN 1-56159-174-2.
Reese, Gustave. Music in the Renaissance (en anglès). Nova York: W.W. Norton & Co., 1954. ISBN 0-393-09530-4.
Johannes Tinctoris. Liber de arte contrapuncti, tr. Oliver Strunk, a Source Readings in Music History. Nova York, W.W. Norton & Co., 1950. (anglès)

Enllaços externs

Text en llatí en línia de les obres de Tinctoris

Diffinitorium musicae
Liber de arte contrapuncti, Liber primus
Liber de arte contrapuncti, Liber secundus
Liber de arte contrapuncti, Liber tertius
De inventione et usu musicae
Complexus effectuum musices

Proportionale musices
Expositio manus

Liber de natura et proprietate tonorum
Liber imperfectionum notarum musicalium
Tractatus de notis et pausis
Tractatus de punctis
Tractatus alterationum
Complexus viginti effectuum nobilis artis musices
Tractatus super punctis musicalibus
Tractatus de regulari valore notarum
Opus musices . Nàpols, ca. 1483.

Registres d'autoritat

WorldCat
CANTIC: a10783246
BNE: XX833075
BNF: cb13900461f
GND: 120427338
LCCN: n79127148
VIAF: 100214007
ISNI: 0000 0004 5456 3394
SUDOC: 074792733
BIBSYS: 4083122
NDL: 01149575
NKC: jx20071005008

Bases d'informació

GEC: 0066080
Europeana: 149946

Tinctoris ‹-óo-›, Iohannes. - Musicista (n. Nivelles 1435 circa - m. 1511 circa), compositore, insegnante e soprattutto teorico. A Napoli, dove (1476 circa) era cappellano e cantore di corte, fondò e tenne per diverso tempo una celebre scuola musicale (fu tra l'altro precettore di Beatrice d'Aragona, divenuta poi regina di Ungheria); a Roma (1492-1500) fu addetto alla cappella pontificia; tornò poi probabilmente a Nivelles. Con F. Gaffurio T. va considerato come significativo esponente del pensiero musicologico del tempo. Autore di varî trattati, pubblicò il Terminorum musicae diffinitorium (1474), che può considerarsi il primo dizionario di musica.